

נועם שיח

שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א

דבי מלכא בגילופין - י"ג

תצוה - זכור תשפ"ג

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ג

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

הנגיד החסיד המפואר

מו"ה שלמה זלמן גראס הי"ו

ממתפללים החשובים של ביהמ"ד סאנטוב לייקווד

לרגל שמחת האויפרוף של אחיו שיחי'

הבחור המופלג בתויר"ש

החתן אברהם גראס נ"י

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

קהל זכרון אלעזר סאנטוב

ע"ש הגה"ק רבי אלעזר לעוו ז"ע בעל "שמן הקוד" אב"ד סאנטוב • וע"ש נינו הנקרא על שמו הרה"ח הגעלה מו"ה יעקב אלעזר פרידמאן ז"ל

Congregation Zichron Elazar • 16 Irene Court • Lakewood, N.J. 08701

בהנהלת הורב שלמה זלמן פרידמאן שליט"א

ב"ה

יושב ראש

כ"ק הגה"צ פה מפיק מרגליות
רבי משה פאנעט שליט"א
אדמו"ר מדעש

ברגשי כבוד וידידות
הננו מתכבדים להזמין את מע"כ הי"ו למסיבת

מלוה מלכה

לטובת החזקת

בית מדרשינו והמקוה

נואם הכבוד

הרה"צ פה מפיק מרגליות
רבי נחום טווערסקי שליט"א
אב"ד רחמיסטריווקא
אוק-וויין
לעיקוואוד

שתתקיים בעהשי"ת

מוצש"ק פ' תצוה

י"ב אדר תשפ"ג הבעל"ט

March 4, 2023

בהיכל בית מדרשינו

בשעה 9:00

מוקדש לעילוי נשמת

האשה החשובה והצנועה
מרת גאלדא גראס ע"ה
בן מו"ה ישראל הכהן ז"ל

נתנדב על ידי נכדה
הנגיד החסיד המפורסם
מו"ה חיים גראס הי"ו

מראשי קהילתנו
ומחשובי מתפללי בית מדרשינו

בהשתתפות ראשי הישיבה ורבני העיר שליט"א

לכבוד רב יה' גודל השתתפותכם בגוף ובממון
לרומם להדר ולחזק קהלתנו הק' ופעולות'
להגדיל תורה ולהאדירה

המצפים לקבל פניכם בשמחה

וועד המלוה מלכה

קהל זכרון אלעזר סאנטוב

על שם הגה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע בעל "שמן רוקח" אב"ד סאנטוב
ועל שם נינו הנקרא על שמו הרה"ח הנעלה מוה"ר יעקב אלעזר פרידמאן ז"ל

Congregation Zichron Elazar
16 Irene Court Lakewood, NJ 08701

מנחת שי

לכל המשתתפים במלוה מלכה השנתי

שלחו נא את נדבת לבכם בדואר, ואנו נשלח אליכם בעז"ה את המתנה החשובה לאות הוקרה והערכה

Cong. Zichron Elazar
16 Irene Court
Lakewood, NJ 08701

דבי מלכא בגילופין - י"ג

פניני "נועם שיח" - בדרך צחות

איתא בחז"ל (מסכת שבת דף ל' ע"ב): דרבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן¹.

וראה בפסיקתא דרב כהנא (פי"ב אות כ"ה), שבפנים הרבה נראה להם הקב"ה לישראל, ובפנים שוחקות לאגדה...

¹ וראה בפתיחה לספר "פני יהושע" עמ"ס כתובות, אמר המחבר, יען כי מצינו בדברי חכמינו ז"ל דגרסינן במסכת שבת פרק במה מדליקין (דף ל' ע"ב) רבה מקמי דפתח להו לרבנן אמר מילתא דבדיחותא ובדחי רבנן ולסוף יתיב באימתא ופתח בשמעתיה. ולעני"ד כמו זר נחשב לפרש דברים כפשטן שהיה אומר להם מילתא דבדיחותא ממש במילי דבדיחי דמלבד שהוא מוקצה מהדעת, אלא דבלא"ה לא יתכן לפרש כן דהא מייתי להא מילתא אהא דאמרינן לעיל מיניה שאין שכינה שורה לא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה של מצוה אמר רבי יהודה וכן לדבר הלכה ומקשינן עליה איני והאמר ר' גידל אמר רב כל ת"ח שיושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר תכוונה כו' ומשני לא קשיא הא מקמי דליפתח הא לבתר דפתח כי הא דרבה מקמי דפתח כו' וא"כ משמע להדיא דמקמי דפתח הוא דקאמר רב יהודה וכן לדבר הלכה ופרש"י דצריך לפתוח במילי דבדיחותא ברישא וא"כ אי אפשר לפרש דהאי מילי דבדיחותא היינו מילי דבדיחי במילי דעלמא דהא אדרבה אמרינן להדיא בהיפוך שאין לפתוח בדבר הלכה מתוך אחד מכל אלו וכ"ש היכא דאיכא כולה לגריעותא.

אלא על כרחך צריכין אנו לפרש דהאי מילתא דבדיחותא צריך להיות בענין שמחה של מצוה דעליה קאי וא"כ יתכן לפרש באחד משני דרכים או שנאמר דהאי מילי דבדיחותא היינו ג"כ בדברי תורה שהיא שמחה של מצוה שמשמח הלב אלא שהיה אומר לתלמידיו אף שלא אליבא דהילכתא אלא כדי לחדד בו לתלמידים כדאשכחן להדיא בכמה דוכתי ברבה גופיה דאמרינן ורבה לחדודי לאביי הוא דעביד. וכל זה הוי מקמי דפתח בשמעתיה אבל לבתר דפתח הוי יתיב באימתא וקא מגמיר להו אגמורי לאסוקי שמעתא אליבא דהילכתא. או שנאמר דהני מילי דבדיחותא שהיא שמחה של מצוה היינו במילי דאגדתא שמשמח לבו של אדם שאגדה מושכת לבו של אדם לדברי תורה. עכ"ל"ק.

הרה"ח ר' לייבילע גליק ז"ל היה מלפנים מלמד תשב"ר בת"ת סאטמאר, ולאחר איזה זמן עזב את המלמדות, ובאותה תקופה ליווה ר' לייבילע פעם את הגה"ק מסאטמאר זי"ע בדרך לביהמ"ד, ובאותה שעה עמד שם האוטובוס של ילדי הת"ת אצל הביהמ"ד.

כשהילדים ראו את ר' לייבילע, צוחו מהאוטובוס: ר' לייבילע איז שוין מער נישט קיין רבי, ער איז געווארן א מענטש! (היינו שאינו עוד מלמד, רק סתם איש פשוט).

כששמע זאת הרבי נתחייך ואמר בצחות "אפילו די קליינע קינדער ווייסן אויך אז ווילאנג מ'איז א "רבי" איז מען נישט קיין מענטש" ... (בלשון חסידים חלק ג')

סיפר הגה"ק גאב"ד ירושלים רבי יצחק טובי' ווייס זצוק"ל, שרבו הגה"צ רבי משה שניידר זצ"ל היה אומר, כי אמנם נכון מה שאמרו חז"ל (מס' שבת דף ק"ד ע"א) "שקר אין לו רגלים", אבל לדאבון לב הינקעדיגערהייט טאנצט ער ארום אין די גאנצע וועלט... [עם כל צליעתו' הוא מרקד בכל העולם...]

סיפר ידידינו המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, שפעם היה מג"ש אחד שבכל יום ראשון הכין מבחן להבחורים על חומר הלימודים שלמדו בשבוע שלפני כן. פעם בעת המבחן הבחין המג"ש שבחור אחד מסתכל כל הזמן במבחן של חבירו שישב לידו, ומעתיק משם את תשובות המבחן.

אח"כ ניגש המג"ש אל הבחור הזה ושאל אותו "האם לא חזרת על הלימודים?", אמר הבחור "לא", ולשאלתו למה לא חזר, השיב הבחור כי לא היה לו זמן, שאל אותו המג"ש "למה לא חזרת בשבת?", השיב הבחור "בשבת לחזור גמרא?? – ס'איז וואכדיג" [זה דבר של חול]...

נענה המג"ש ואמר לו: כבר אמרו חז"ל (מס' שבת דף קי"ח ע"א) "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות"...

איתא בחז"ל (מס' אבות פ"ב מ"ז) מרבה נכסים מרבה דאגה. מחותני כ"ק מרן אדמו"ר מבראד שליט"א אמר דבר נחמד:

הנה העני יש לו דאגה אחת - הוא צריך כסף! והוא סמוך ובטוח שברגע שיהיה לו כסף הוא יהיה האדם המאושר עלי תבל והוא יחיה חיים מאושרים ללא דאגות כלל. לעומתו, העשיר שיש לו הרבה כסף, הוא יודע היטב שכסף אינו הכל - געלט איז נישט אלעס! - כשיש כסף עדיין לא נפטרים מכל שאר הדאגות, וממילא זהו כוונת חז"ל: להעני יש "דאגה אחת" - כסף, אבל העשיר, מרבה נכסים "מרבה דאגה"...

מסופר שפעם ערך הדיוט אחד "גלגול שלג" לעיני הרה"ק מראפשיץ זי"ע בכוונה שיראה את מדרגותיו הגדולות, ויחזיקנו לבעל מדרגה בראותו איך שהוא מסתגף, אבל הלה לא רצה שהרה"ק ידע על כוונתו, ולכן החליט שכשיראנו הרה"ק יתחבא ממני, וכך אמנם עשה. באמצע הגלגול שלג שערך ראהו הרה"ק

מראפשיין מרחוק, ותיכף ומיד ברח האיש והתחבא בחדר סגור שהיה במקום סמוך למקום השלג ששם עשה את פעולתו, ובכך רצה "להסתיר" את עצמו מהרה"ק מראפשיין.

הרה"ק מראפשיין כמובן הבחין בכך, וניגש אל החדר שבו התחבא ה"מסתגף" הנ"ל ואמר לו: אפילו ווען דו וועסט פארפרוירן ווערן וועל איך קיינעם נישט פארציילן [אפילו אם תוקפא מהקור, לא אגלה לאף אחד מה שעשית]...

אחד הסביר למה בירושלים יש הרבה שלא עובדים, לפי שמאז פטירת רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל שהכריזו בהלווייתו על ביטול מלאכה, פסקו מלעבוד, ואח"כ לא הגיע שום הודעה מהבד"ץ שאפשר כבר לחזור לעבוד...

כשהגה"ק מסאטמאר זי"ע הגיע לאמעריקא אחר המלחמה, נענה ואמר "אמעריקא איז אַן אינטערעסאנטע מדינה [היא מדינה מעניינת ומוזרה], אני לא מצליח למצוא כאן יהודי, כולם נראים כגויים, אבל כשניגשים לאחד כשצריכים "שבת גוי" או שצריכים גוי ל"מכירת חמץ", אומרים הם כולם "סליחה, אני יהודי"...

מסופר, שנכדו של מרן הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי (שליט"א) [זצ"ל] - ילד קטן - נכנס פעם אצל סבו הגאון רבי חיים, והגאון נתן לנכדו הילד ממתק [נאש] ואמר לו "תעשה ברכה", ומיד אמר הילד "בו"ה"...

מספרים שפעם בא אחד להגאון רבי חיים קניבסקי (שליט"א) [זצ"ל] לבקש ברכה, והגר"ח אמר לו "בו"ה" כדרכו. הלה התעקש ואמר להגר"ח "אני רוצה ברכה ארוכה", והגיב הגר"ח על אתר ואמר לו בחיוך "בוו"ה"...

פעם ניגש אלי בבית המדרש משולח אחד, ונתתי לו נדבה, ואח"כ בירכתי אותו מעומק לבי בברכת "בו"ה". האיש הזה נהנה עד למאוד, וכטוב לכו צעק בהתרגשות לעבר חבריו המשולחים: הביטו וראו! מ"רבי חיים" מקבלים רק "בו"ה", כאן מקבלים גם "בו"ה" וגם דולר...

מסופר שהגאון רבי אייזל חריף זצ"ל לא היה מרוצה מהתנהלותו של הרופא היהודי בעיר בה התגורר, ולא מצא חן בעיניו איך הוא מטפל בחולים.

יום אחד פגש הגאון רבי אייזל את הרופא, אמר לו רבי אייזל להרופא: הלא חז"ל אומרים (מס' סנהדרין דף י"ז ע"ב) עיר שאין בה רופא אסור לדור בה, ובכן, בשלמא אנו - תושבי העיר - שיודעים אנו שיש כאן רופא, על כן מותר לנו לדור כאן, אמנם אתה - שיודע היטב שבעירנו לא מתגורר "רופא", כיצד אתה מתגורר כאן?...

תלמידי הגאון בעל "לבושי מרדכי" ממאד זצ"ל סיפרו, שפעם אחת בא רב אחד מרוסלאנד שהיה גאון עצום, וברח משם מחמת הקאמוניזם. אמרו לו שילך לה"לבושי מרדכי" ויזכה לראות

"תלמיד חכם". הלה נסע למאד והתפלל תפילת שחרית עם מניינו של הרב, וכשהרגיש בו ה"לבושי מרדכי" הזמין אותו לסעודת שחרית.

לאחר הסעודה התחילו לשוחח בדברי תורה, וכך דיברו כל היום, ה"לבושי מרדכי" הראה בקיאות גדולה בש"ס בבלי וירושלמי.

לאחר שגמרו, נתפעל הרב הנ"ל מאוד מגדלותו של ה"לבושי מרדכי", ואמר לו: הרב באמת זוכר בבלי ירושלמי רי"ף ורשב"א, אבל מ"מרדכי" אחד שכח, מרדכי אחד אינו זוכר. המשמש של ה"לבושי מרדכי" התרגז מאוד על דיבורים כאלו, אמנם ה"לבושי מרדכי" שאל אותו בחיך לאיזה "מרדכי" כוונתו. הראה הרב על ה"לבושי מרדכי" ששמו "מרדכי", ואמר שהרב שכח מעצמו, כי בשעה ששח עמו בדברי תורה, ראה הרב גודל ענוותנותו של ה"לבושי מרדכי"...

כשהרה"ק מטאהש זי"ע רצה לבנות את קרית טאהש המעטירה במונטריאל (אבי מורי ז"ל היה מעשרה הראשונים במנין של הרה"ק זי"ע אחרי המלחמה הנוראה - באותו זמן היה אבי דר במונטריאל - שם היה ממקימי ומייסדי בית מדרשו של הרה"ק, ועמד על ימינו במסירות נפלאה), היו אנשים שהביטו עליו בעין צרה והפריעו לו לבנות את בית מדרשו, והדברים התגלגלו והגיעו לבית המשפט, והגישו תביעה נגד הרבי שהקמת הבית המדרש הוא נגד החוק, שכן המקום מיועד למגורי אנשים ולא לבתי מדרשות ודברים ציבוריים.

הרה"ק מטאהש לקח עמו את הגה"צ רבי שמואל אונסדארפער זצ"ל שיהיה המתורגמן. כשהגאון רבי שמואל אמר לרבי שהטענות שטוענים נגדו הוא זה שבכוונתו לבנות "בית מדרש", אמר לו הרבי: וכי זה נקרא בית המדרש? – עד "ויברך דוד" עדיין אין "מנין"...

מסופר שפעם דרש הגאון האדיר רבי עובדיה יוסף זצ"ל בערבי פסחים בענייני פסח, והזכיר את מה שנפסק בשלחן ערוך (או"ח סי' תכ"ט ס"א) "שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום", והרמ"א הוסיף "ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח".

ולכאורה תמוה, איך נכנס כאן הגהת הרמ"א בענין מעות חיטין, הלא אנו עוסקין בחיוב ללמוד הלכות פסח קודם לפסח? אלא, האשכנזים - כשהם נכנסים לאיזה מקום, מיד הם מבקשים כסף...

מספרים שפעם דרש הגאון האדיר רבי עובדיה יוסף זצ"ל בערבי פסחים בענייני פסח, וכשסיים את השיעור נענה ואמר: אני מברך את כולכם ב"חג פסח כשר ושמח", ולאחינו האשכנזים הנני מברך ב"צום קל"...

ויש לרמז לזה מה שאומרים (במשנת "איזהו מקומן") "הפסח אינו נאכל"...

בהיותי לאחרונה בארצינו הקדושה, זכיתי לביקור נורא הוד בבית הגאון האדיר רבי שאול אלתר שליט"א ביום "פורים קטן" העעל"ט (תשפ"ב).

כשנכנסתי, אמר לי הגאון שליט"א "זו חשיבות גדולה אצלי שאב"ד סאנטוב מגיע לבקר אותי", והמשיך ואמר לי ברוב ענוותנותו "מילא איך (בשלמא אני) - צריך אני להסתובב ולבקר אצל כל האדמורי"ם והרבנים כדי שיכירו אותי וידעו מי אני, אבל ה"סאנטעווער רב" - הלא הוא ב"ה על המפה"...

במשך הביקור שאלתי את הגאון שליט"א אם הוא רואה לפעמים את הגליונות "נועם שיח", ואמר לי "כן, הכל מגיע אלי ואני רואה את הכל און איך האלט אלעס מיט, ומהגליונות האלו הנני נהנה מאוד", והמשיך ואמר "ראיתי שהבאת משהו בשמי, וכנראה שהיו כאלו שהיה להם טענות, אז אח"כ הבאת משהו מהם ג"כ"...

במהלך הביקור נתתי להגאון שליט"א את שני הספרים "נועם שיח - ובלכתך בדרך" שי"ל לכבוד שמחת נישואי שני בניי הגדולים, וכתבתי לו הקדשה בשער הספר, וחתמתי את שמי ושם אמי.

הגאון רבי שאול הסתכל במה שכתבתי, וכשראה שהזכרתי את עצמי בשמי ושם אמי, התחיל לצחוק באמרו "איך בין נישט קיין רבי - פאַר פורים קטן איז דאס גוט" [לפורים קטן זה טוב]...

נעניתי ואמרתי לו שהגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע כותב, שכשאחד מבקש מחבירו ברכה, יראה השני לברכו בלב שלם - מיטן גאנצן הארץ, ולא יאמר לו "אינני רבי ואינני מחלק ברכות",

שכן אף אחד אינו יודע על ברכה של מי הקב"ה מצפה, וממילא יברכהו הלה בלב שלם...

הגאון רבי שאול נענה ואמר "איך הער (אני שומע), תן לי ברכה!" בירכתי אותו, ואח"כ אמרתי לו שהוא יברך אותי, ובירך הגאון אותי ואת בני החתן ניו"ו בברכות לרוב מעומק הלב.

אמרתי להגאון שליט"א, שחתנו הרה"ג ר' שמחה בונם שפירא שליט"א סיפר לי, שבחנוכה שעעל"ט נכנס אצל חותנו הדר"ג שליט"א להדלקת נרות חנוכה, וראה על השולחן את הגליון "נועם שיח", והדר"ג סיפר אז דבר אחד שראה ב"נועם שיח" אודות הגאון האדיר רבי חיים קניבסקי (שליט"א) [זצ"ל], אך הוא אינו זוכר מה שסיפר, ושאלתי את הגאון רבי שאול אם הוא זוכר מה שסיפר אז.

צחק הגאון שליט"א ואמר לי "אינני זוכר מה אמרתי בשבת שעברה" ... - אח"כ חשב כמה רגעים, וניסה להיזכר מה שאמר אז, ואח"כ אמר: אינני זוכר כעת, אבל כבר אמרתי כמה דברים ממה שראיתי ב"נועם שיח"...

אמרתי להגאון שליט"א מה ששמעתי מאחד ששמע ממקור מוסמך, שפוסק הדור הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זצ"ל התבטא פעם על מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א מקרית וויז'ניץ ב"ב ואמר, "הכרתי הרבה גדולים, וכולם היה להם איזו חולשה מסויימת, אבל הרבי מוויז'ניץ אין לו שום חולשה"...

והלה הוסיף, שבספר תולדותיו של הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זי"ע מובא, שה"אמרי אמת" היה מדקדק גדול ב"זמנים", ובנו מרן ה"בית ישראל" זי"ע אמר על כך, "אמנם לאבי היה חולשה, אבל לא מכל חולשה צריכים לעשות עסק"...

ושאלתי את הגאון שליט"א אם הוא יודע מזה. ואמר לי שאינו יודע מזה, וגם לא מסתבר לו שה"בית ישראל" אמר כך, ובפרט שהוא עצמו היה מדקדק גדול ב"זמנים"...

כשסיפרתי לו שלאחר נישואיי ביקרתי אצל דודו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"לב שמחה" זי"ע ונתן לי "דורון דרשה" קופסת בשמים, וכשהגבאי הרה"ח ר' חנינא שיף ז"ל נכנס, אמר לו הרבי "דאס איז דיינער אַ לאנדסמאן - ער איז אַן אונגערישער".

כששמע הגאון שליט"א את הסיפור, נענה ואמר: די מעשה שטימט אסאך מער ווי די מעשה מיט'ן "בית ישראל"...

בשב"ק פרשת נצבים העעל"ט (תשפ"ב) שהיתי בעיה"ק ירושלים, וזכיתי להשתתף בעת רעוא דרעוין אצל הגאון האדיר רבי שאול אלתר שליט"א, וטעמתי שם אוירא של מעין עוה"ב. אחר תפילת ערבית הכניסו אותי לחדרו הפרטי של ראש הישיבה, שם התקיים ביקור הוד. מיד כשנכנסתי אמר לי הגאון רבי שאול: כבר ראיתי את ה"נועם שיח - פנינים מובחרים" שיצא לאור לקראת השנה החדשה שנת תשפ"ג - לאחר הפרסומת הגדולה שעשיתם לי, כבר כולם מכירים אותי, ואני כבר לא צריך לבקר אצל שום רבי... (עיי' נועם שיח מס' 213)

מסרתי להגאון רבי שאול שליט"א את הספר "נועם שיח - ובלכתך בדרך" שיצא לאור לכבוד שמחת החתונה של בני ידידי יהודה נ"ו, והגר"ש הגיב "את שני החלקים הראשונים כבר יש לי, והנני שמח לקבל את החלק השלישי, ואני נהנה מאוד מזה".

אח"כ פתח הגר"ש את הספר והבחין שכתבתי לו הקדשה, וחתמתי את שמי ושם אמי. חייד הגר"ש ואמר "היינט איז נישט פורים קטן" [היום זה לא פורים קטן] (ראה נועם שיח פ' ויקרא תשפ"ב, מס' 199). אמרתי לו שעוד מעט כבר "יום כיפורים" (כפורים)...

אח"כ מסרתי להגאון רבי שאול את הגליון "נועם שיח" תחת הכותרת "פארגינען יענעם", ושאלתי אותו "דער ראש ישיבה קען דעם סוגיא?" [האם ראש הישיבה מכיר את הסוגיא הזאת?], חייד הגר"ש ואמר: הלואי וואלט איך עס גוט געקענט, ס'איז זייער אַ שווערע סוגיא, בפרט אז איך האב געעפנט אַן אייגענע מלוכה... - אז מ'לערנט דעם סוגיא מיטן פירוש "נועם שיח", דעמאלטס פארשטייט מען עס גוט [הלואי הייתי יודע טוב את הסוגיא הזאת, זו סוגיא מאוד קשה, בפרט שפתחתי מלוכה חדשה - כשלומדים את הסוגיא עם פירוש "נועם שיח", אז מבינים את הסוגיא היטב]...

אמרתי להגאון רבי שאול שליט"א שנהניתי מאוד מה"שלש סעודות" הנפלאה שהיתה בהתרוממות הנפש, והוספתי ש"בשנה שעברה בעת שהותי בארצינו הקדושה, באתי לכאן להשתתף ב"שלש סעודות" ווייל איך בין געווען נייגעריג [מחמת סקרנות], השנה כבר רציתי לבוא"...

אח"כ שוחחנו זמן מה בעניינים העומדים ברומו של עולם, עד שהגבאים נכנסו ואמרו שאלפי אנשים מחכים להיכנס לומר "אַ גוטע וואך". נענה הגאון רבי שאול ואמר "אני אישית רציתי להמשיך לשבת ולשוחח עמכם, אבל לא כדאי לי להתחיל עם הגבאים"...

ניגש אלי אחד מגדולי המקורבים של ראש הישיבה שליט"א, ואמר לי "זכיתם לחביבות יתירה אצל ראש הישיבה שלא כל אדם זוכה לזה, כבר ביקרו כאן אצל ראש הישיבה אדמורי"ם ורבנים גדולים, און זיי האבן פרובירט צו רעדן מיט אים אין לערנען, און ער האט זיך כמעט נישט וויסנדיג געמאכט" [ניסו לדבר עמו בלימוד אבל ראש הישיבה כמעט לא התייחס אליהם].

אמרתי לאותו מקורב "אפשר טאקע וועגן דעם ווייל איך רעד נישט מיט אים אין לערנען [אולי דייקא בגלל שאני לא מדבר עם ראש הישיבה בלימוד]...

ואמרתי לו, שלפני הרבה שנים פרסם הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל תשובה הלכתית בנושא מסויים, ודבר זה הפריע מאוד להגה"ק מסאטמאר זי"ע, על כן כינס הגה"ק אסיפה של שלשה רבנים חשובים, וביקש מהם לבקר במעונו של הגאון רבי משה, ולשכנע אותו שיחזור בו ממה שכתב בתשובתו.

הגה"ק מסאטמאר - בידעו ומכירו שהגאון רבי משה הינו שר התורה - הוסיף ואמר להרבנים החשובים "זייט קלוג! פון אלצדינג זאלט עטס רעדן מיט אים נאר נישט אין לערנען" [היו פקחים! תדברו עמו מכל דבר רק לא בלימוד]...

בעת ביקורו של מרן הגה"ק מסאטמאר זי"ע בארץ ישראל בשנת תשי"ט, ביקר הרבי אצל מרן הגאון האדיר בעל "שבט הלוי" זצ"ל, ונסובה שיחתם אודות שיטת רבינו תם והגאונים בענין שקיעת החמה. הגאון בעל "שבט הלוי" אמר להגה"ק מסאטמאר: ה"בעלי בתים" בקהילתי הם נוהגים כשיטת הגאונים אבל אני עצמי

נוהג כשיטת רבינו תם. נענה הגה"ק מסאטמאר ואמר בדרך צחות
 "אם הבעלי בתים הם "גאונים" אזי הרב הוא "גאן הגאונים"..."

הגה"צ גאב"ד צעלעם זי"ע בהגיעו לאמעריקא התבטא, אני לא
 מבין מה קורה כאן, מ' פארגינט נישט פאר יענעם א גוט ווארט...
 ווהוסיף ואמר, חשבתי שזהו פירוש הפסוק ועשית מעקה לגגך,
 בענגליש 'גג' זה 'רוף' (roof) ["ר"ל "רב"], וא"כ הכוונה הוא "ועשית
 מעקה לגגך" – מ' זאל קלאפן דעם רב (מעקה מלשון מכה - קלאפ)...

פעם הגיע עשיר גדול - שכגודל עשרו כך גודל קמצנותו - אצל
 אחד מגדולי האדמורי"ם, ואמר להרבי שהוא רוצה שילמד עמו
 "קבלה". אמר לו הרבי "לפני שאלמד עמך קבלה, אני רוצה ללמוד
 עמך נתינה"...

מסופר שבבית מדרשו של הרה"ק רבי משה מסאווראן זי"ע
 נכנס אדם שהציג עצמו כ"מקובל" גדול, הוא גלגל עינים ועשה
 תנועות משונות וכל רואיו המה יגידו ויעידו אחריו "קדוש קדוש"!

כשהגיע שמעו של ה"מקובל" אל הרה"ק מסאווראן, ביקש
 ממנו שיגש להתפלל לפני ה"עמוד", אך לתמהונם הרב של מתפללי
 בית המדרש, גמגם הלה בבורות איומה וגילה קלונו ברבים שאיננו
 בקי בצורת האותיות כלל וכלל...

כשהבין הרבי את טיבו של ה"מקובל", נענה בהלצה ואמר עליו את לשון המשנה (מס' ברכות פ"ה מ"ה): אם שגורה תפילתו בפיו יודע אני שהוא "מקובל", ואם לאו יודע אני שהוא "מטורף"...

הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זי"ע היה רגיל לומר: העולם אומרים על זה "שמרננים עליו" שיש לו כסף שהוא "עשיר בקרח". ולכאורה מה הביאור במליצה זו, למה הוא נמשל דווקא ל"קרח"? ברם בדרך כלל על כל עשיר אפשר לדעת על עשרו לפי מה שיש לו, אך על קרח אי אפשר לדעת אם באמת היה עשיר או לא, כי כל עשרו הלך עמו יחד לאדמה, ולכן כשמדברים על אדם שלא יודעים אם הוא עשיר או לא, משתמשים במליצה זו שהוא "עשיר בקרח"...

היה פעם אחד שקיבל תמיד סיוע כספי לכבוד החגים מכולל גאליציה, ופעם אחת הוא לא בא לקחת ואמר למנהל שמישהו נתן לו כסף והפעם הוא לא צריך, ושיתן את זה למישהו אחר, אמר לו המנהל, א"כ, מתברר עתה שאינך גאליצינער, שכן אינך אוהב כסף, וא"כ שאינך גאליציאנער, אז בבקשה תחזיר כל הכסף שקיבלת מהכולל בתור יוצאי גאליציה....

הדר קבלו ברצון

כשיש רצון טוב ואמיתי אזי זהו זמן קבלת התורה.

הנה איתא במגורא על ימי הפורים "הדר קבלו באהבה" שהיה בימי חודשי אדר זמן של קבלת התורה באמת, פעם נתוכחו ביניהם כמה חסידים של כ"ק מרן בעל ה"תחיבת שלום" זי"ע מסלונים מתי הזמן של "קבלת התורה" ביום טוב שבועות, אחד אמר מיד בתחילת הלילה, והשני אמר בלילה בעת שאומרים תיקון ליל שבועות, ואחד אמר כשקורין בתורה בתפילת שחרית. כששמע הרבי את הויכוח, נענה ואמר אני אומר לכם מתי הוא זמן קבלת התורה, כשהידי מקבל על עצמו איזה קבלת טובה, אז הוא זמן קבלת התורה...

[מתוך דרשותיו של הגאון רבי שלמה ז'מן פרידמאן אב"ד מאנטוב שליט"א]

עַץ הַדְּרוֹרָה שֶׁל בְּלִילֹת אֲנִישׁ
**חֲלֻקְנוּ
בְּתוֹרָתוֹ**
רַבֵּי כִּי'ם מֵאֲדַמְרִי הַיְיָ

**זוֹאת הַתּוֹרָה
אֲשֶׁר שָׁם מִשָּׁה**

וענתה השירה הזאת לעד ולתעודה כי ה'ה

הגה'צ אב"ד סאנטוב שליט"א

זכה להשתתף במצוות כתיבת ספר תורה,
לקיים מצוות 'זעתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל',
בהתאחדות הלבבות כללות א"ש בספר התורה של כ"ק מרן אדמ"ר זי"ע

בזכות קודש

אות בספר תורה

ועלה בחלקו ונחלתו
האות ל' מתיבת כלי

מתוך הפסוק
ולקחו את כל כלי השרת אשר ישרתו בם בקדש ונתנו אל ב'גד תכבלה וכסו אותם במכסה
עור תחיש ונתנו על המוט:
(במדבר ד, יב)

ובשכר זה, זכות כ"ק אדמ"ר הרה"ק רבי משה יהושע בן הרה"ק רבי חיים מאיר
יעמוד לו ולזרעו שלא תמוש התורה מפיו ומפי זרעו חרע זרעו עד עולם, ויקיים
בו מקרא שכתוב 'עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, אורך ימים בימינה
בשמאלה עושר וכבוד', והוא ימליץ טוב בענינו להיושע בדבר ישועה ורחמים
בכל מילי דמיטב בבריות גפא ונהורא מעליא וסייענא דשמיא, אכ"ר.

הסוד
אור פני משה

הופעת שנתו כ"ק מרדכי
במל' ישועות משיח' י"ע
זינץ

מרבין בשמחה

בשב"ק פ' יתרו העעל"ט (כ' שבט תשפ"ג), ביום הולדתי השישים, ניגש אלי אדם ואמר לי "איך בין געווען זיכער אז ביי די זעכציג וועט מען אנטון ווייסע זאקן!" [הייתי בטוח שלכבוד שנת הששים תתחילו ללבוש גרביים לבנות]. עניתי ואמרתי לו: איך בין אַ ווייסע זָקן! (בהברה ליטאית)...

נועם שיח - סאנטוב, תרומה תשפ"ג

כמה זה חצי רוח הקודש? מה ההבדל בין בו"ה לרפו"ש? ומיהו האדמו"ר שלא הסתכל על פחות מ-100 דולר?

לקט חידודים ודברי צחות מגדולי ישראל

החרשתי". תמוה: עם שלם עומדים להפוך לעבדים נרצעים של פרסיים שפלים, ומה התגובה על כך - החרשתי?

ר' דוד הניג מלייקווד טורח רבות בהקמת פרויקטים דרכם יכולים יהודים שומרי תורה ומצוות להשיג פרנסות מתאימות. מאחורי הפעילות שלו מסתתרת עובדה מרתקת: בוסים גויים אינם מעוניינים להכניס למקום העבודה שלהם יהודים. וזה לא נובע מאנטישמיות, אלא מהכרה בערכם ומצוינותם של בני העם הנבחר. הדבר הפך לתופעה - יהודי צעיר מתקבל לעבודה, ועד מהרה מוצא את עצמו סולל דרך במעלה החברה עד כדי איום על מעמדו של הבוס עצמו. זהו הנימוק שנלחש מפה לאוזן אודות הסיבוב לקבל יהודים לעבודה. הם מצוינים ושאפתנים מדי.

על פי יסוד זה הסביר אחד הדרשנים את הפסוק "ואילו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשתי". החרשתי, בהחלט. כי אתה יכול לסמוך על היהודים שעד מהרה יגלו את הדרך להעפיל משפל העבדות לגאון האדונות ---

(הרב דוד גרוס, מוסף שבת קודש תצוה תשע"ג)

כידוע, לאחרונה כאשר מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א נחלש ומתעייף מחמת קהל הצובאים על פתחו והלילות הארוכים ללא שינה, הוא אומר את הברכה בראשי תיבות: בו"ה (ברכה והצלחה). יום אחד כאשר עבר יהודי (הארבעים ושלוש בתור) וביקש ברכה לרפואה על חולה, מרן השיב לו: "רפואה שלימה". נכדו שליט"א שראה שהסבא חלש, שאל: "ומדוע סבבא לא יאמר לו רפו"ש? - רפואה שלמה בראשי תיבות. מרן שליט"א חיך והשיב לנכד כי רפואה צריכה להיות שלימה...

סיפרו כי פלוני מתושבי העיר בריסק נכנס למרן הגר"ח מבריסק צוק"ל ורטן: הרב 'מובל', הרב לא מכיר מה שנעשה. הרב גם לא מכיר את הדור של היום לפרטי פרטי, מה קורה ברחוב שלנו וכו', גיבובי טענות מוכרות גם בדורנו אנו. הגיב לו מרן הגר"ח: "יתכן ויש ממש בטענותיך שאינני מכיר בטיבן של עובדות, אך מה אעשה ואותך אני מכיר היטב..."

(הרב א' חפץ, מוסף שבת קודש תצוה תשע"ג)

מספרים שיהודי אחד נכנס למרן הגר"ח חיים קניבסקי שליט"א לבקש ברכה. היהודי היה בלא כובע וחליפה ועם חולצה בעלת שרוולים קצרים, וידועה הקפדתו של מרן שליט"א על ענין זה. מרן לא התייחס אליו, וגם כאשר ניסה שוב לבקש ברכה לא זכה למענה.

נכדו של הגר"ח שעמד שם הבין מיד את סיבת הדבר, פשט את חליפתו והלבישה לאותו יהודי, ומיד הרים הגר"ח את עיניו ובירכו בברכה והצלחה. ואז הסתובב הגר"ח ופנה לנכדו ואמר לו: "תאמר לו שהברכה תחול עליו כל זמן שיהיה לבוש בחליפה..."

אומרים בשם הרה"ק רבי פנחס מקורץ ז"ע, שאל יבקש אדם "גדלות" יותר מדי. ופעם התפלל אחד שיזכה ל"רוח הקודש" - ותפילה עושה מחצה - והשיג רק "רוח"...

מסופר על הגה"ק מסאטמאר ז"ע, שכשהיה צריך להיכנס לארצות הברית נשאל על ידי הקונסול: "מי מופיע על השטר של הדולר?" (דולר בודד). כמובן הוא לא ידע, אך בפקחותו אמר מיד לגבאי שיאמר לקונסול, שעל שטר של פחות ממאה דולר הוא אפילו לא מסתכל... הלה נהנה ופטר אותו ונתן לו אשרת כניסה לארצות הברית.

(ע"פ 'נעם שיח ויקרא זכור תשע"ט, בשינויי עריכה קלים)

במשתה היין לעת זקנותו אמר פעם האדמו"ר ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל: "בצעירותי הייתי שותה הרבה מאוד בימי הפורים, כיון שכן כתב הרמ"א ז"ל (סימן תרצ"ה) שצריך לשתות 'יותר מלימוד' (יותר משיעור שרגיל ללמוד תורה בכל יום...). ובמים הם למדתי בהתמדה רבה, וע"כ הייתי מוכרח לשתות כל כך הרבה עד שהייה 'יותר מלימודי'. אבל כעת" - נאנח - "אין אני צריך לשתות כל-כך עד שיעלה על לימודי..." (ע"פ 'מושיען של ישראל').

במגילת אסתר כתוב: "ואילו לעבדים ולשפחות נמכרנו,

והוא נורא

מפ"ק של מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א

על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק

אור לכ"ב שבט תשפ"ג, לילה לפני ניתוח מסובך ומסוכן שעבר מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א על הראש, הגיע הרבי שליט"א להתאשפז בבית החולים. הרופא נכנס לחדר הרבי ושאל בשלומו ולהרגשתו.

מרן אדמו"ר שליט"א הגיע רגוע ובמצב רוח מרומם, וענה לו "ברוך ה'!"

לשאלת הרופא האם הוא מפחד מהניתוח, ענה לו הרבי שליט"א בתמיהה רבתי "מפחד???"

ואמר הרבי שליט"א באופן נחרץ: אני לא מפחד! יהודי שחי עשרים וארבע שעות עם הקדוש ברוך הוא - לא יכול לפחד!!

מפי המקורבים שנכחו שם

לפני שנים רבות שהה מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א בלייקווד - עוד בחיים חיותו של אביו הגה"ק מרן בעל "ישועות משה" זי"ע. יום אחד נצרך לנסוע לניו יארק בדחיפות ולא היתה לו דרך איך ליסע, והמסבב כל הסיבות סיבב שאני אהיה ה"מנהיג ישראל"...

באמצע הדרך עצרנו למלאות דלק [גאזולין] להמכוננית, ואז הסתובב אלי הרבי שליט"א ואמר לי: אמונה הרי היא דלק - אן דעם פארט מען נישט [בלי זה אי אפשר לנסוע]...

נועם שיח בשלח תשפ"ג

פארוואס דארפסטו מיך נאך מאכן?

סיפר לי הגה"צ רבי ברוך שטרן שליט"א אב"ד מירון-מאנסי, שכידוע שכשעלה מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א לכהן כאדמו"ר מוויז'ניץ לאחר פטירת אביו הגה"ק בעל ה"ישועות משה" זי"ע, ביקש הרבי שלא יכתבו עליו "כ"ק", ולא יקראו לו "כבוד קדושת", וכשאחד ממקורביו שאל את הרבי תחת אחד השיחים מפני מה הרבי מקפיד כ"כ על זה שלא יכתבו עליו "כ"ק", השיב לו הרבי בצחות כשבת שחוק על פניו כי "כ"ק" הוא ר"ת של כארטפ"ל קוג"ל (כנראה שק' וכ' מתחלפות)...

בעת שזכינו לביקור הוד בביתנו מאת מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א ביום א' וישלח תשע"ז, הראו להרבי תעודה יפה שתולה בבית עם תמונה מבנין בית וויז'ניץ החדש בקרית וויז'ניץ בני ברק, שהעניקו לאלו שתרמו עבור בניית הבית המדרש החדש.

הרבי עיין בתעודה ונהנה מאוד, ואח"כ אמרתי להרבי שיש לי שתי תעודות כאלו. ושאל אותי הרבי "מפני מה יש לך שתי תעודות?", אמרתי להרבי: בתחילה הגיע לידי תעודה שכתוב שם "כ"ק אב"ד סאנטוב", וכשראיתי שכתבו "כ"ק", ביקשתי מהם לשלוח תעודה חדשה בלי לכתוב "כ"ק".

כשמע הרבי את דברי, האט מיך דער רבי אויסגעלאכט [שחק הרבי] ואמר "פארוואס דארפסטו מיך נאך מאכן? אויב מען האט געשריבן אויף דיר אזוי, לאז עס אזוי" [בשביל מה אתה צריך לחקות אותי? אם כתבו עליך כך, השאר את זה כך]...

